

Αθήνα, 1 Ιουνίου 2011

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΘΕΜΑ: Ομιλία της Υπουργού ΠΕΚΑ, Τίνας Μπιρμπίλη, στην παρουσίαση της μελέτης για την κλιματική αλλαγή από την Τράπεζα Ελλάδος

«Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα να συγχαρώ την Τράπεζα της Ελλάδος για την πρωτοβουλία της να οργανώσει και να χρηματοδοτήσει μία μελέτη για την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της για την Ελλάδα, αλλά και την ομάδα των επιστημόνων που εργάστηκαν σ' αυτή.

Παγκόσμια κοινότητα, κυβερνήσεις, κοινωνίες, και ενεργειακές εταιρείες, έχουν αντιληφθεί σε μεγάλο βαθμό τους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής. Κινδύνους περιβαλλοντικούς, αναπτυξιακούς, κοινωνικούς.

Μπορεί να μην υπάρχει πάντα συμφωνία για το δρόμο, τον οποίο όλοι μαζί πρέπει να ακολουθήσουμε, όμως όλοι συμφωνούμε για την ανάγκη αλλαγής της συμπεριφοράς μας, ώστε να επιτευχθεί μείωση των εκπομπών, άρα και των επιπτώσεων, αλλά και για να μετριασθούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής που ήδη εμφανίζονται και πλήττουν όλους μας.

Πριν από δέκα περίπου χρόνια, πολλοί ήταν αυτοί που αντιμετώπιζαν με μεγάλο σκεπτικισμό τα συμπεράσματα του Κιότο – από άγνοια ή από φόβο για κάθε τι διαφορετικό.

Σήμερα, παρατηρούμε μια αλλαγή σκέψης και κουλτούρας που ωθεί κυβερνήσεις αλλά και μεγάλους ενεργειακούς παίκτες – ίσως κάποιες φορές διστακτικά – να υιοθετούν πολιτικές και νέες επιχειρηματικές στρατηγικές προς μια πιο πράσινη και ενεργειακά βιώσιμη ανάπτυξη.

Η αποδοχή αυτή, προήλθε από ένα μεγάλο αριθμό μελετών που σταχυολογούνται και συνθέτονται από την IPCC, τη Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή του ΟΗΕ, στις 4 μέχρι στιγμής Εκθέσεις Αποτίμησης που δημοσιεύει κάθε

5-6 χρόνια, αλλά και από μελέτες όπως αυτή του Nikolas Stern, καθώς και από αυτή που σήμερα θα παρουσιαστεί για τη χώρα μας.

Η κατανόηση των κινδύνων από τους πολίτες, λόγω της μεγάλης δημοσιότητας που δόθηκε σε αυτές, ήταν και η αιτία της μεγάλης προσδοκίας και πίεσης για την επίτευξη συμφωνίας στην Κοπεγχάγη, που δυστυχώς δεν ευοδώθηκε. Όμως, η αποτυχία αυτή, δεν σημαίνει και μείωση των επιπτώσεων και του κινδύνου.

Ο κίνδυνος παραμένει και υποθηκεύει το τώρα σε προβλήματα με μακροχρόνιο ορίζοντα.

Όπως υπογράμμισε ο Nikolas Stern σε έκθεση του στους ηγέτες των G20 το 2009, τα μέτρα για την αντιμετώπιση της σημερινής οικονομικής κρίσης, μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, την αναβάθμιση και επέκταση των υποδομών, τη στήριξη της ανάπτυξης των καθαρών τεχνολογιών, την ενίσχυση της έρευνας και τεχνολογίας και την ανάδειξη σε οικονομικούς όρους του κόστους εκπομπών ΑΦΘ, μέτρα δηλαδή για την αντιμετώπιση τόσο της κρίσης όσο και της ΚΑ πρέπει να είναι επίκαιρα, καλά στοχευμένα και με καθαρό μακροχρόνιο ορίζοντα, ώστε να βοηθήσουν στη θεμελίωση μίας μεσο-μακροπρόθεσμης βιώσιμης ανάπτυξης που δεν θα κινδυνεύσει όταν αντιμετωπισθεί η ύφεση.

Σε αυτό το πλαίσιο, εξειδικεύσεις των επιπτώσεων σε επίπεδο χώρας, όπως αυτή που παρουσιάζεται σήμερα, αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Κυρίες και κύριοι,

Είναι η στιγμή να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο μιλάμε στην Ευρώπη και στη χώρα μας για την κλιματική αλλαγή. Τι θέλω να πω με αυτό.

Πράγματι η συζήτηση για την κλιματική αλλαγή συνδέθηκε αποκλειστικά με τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για το κλίμα και το Πρωτόκολλο του Κυότο.

Δεν συνδέθηκε ποτέ και ουσιαστικά με τη συζήτηση για τη μετάβαση σε ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης. Στην πράσινη ανάπτυξη. Δεν αποτέλεσε ποτέ ουσιαστικό αντικείμενο συζήτησης στα συμβούλια Υπουργών Οικονομικών και Ανταγωνιστικότητας της ΕΕ.

Κι όμως, κλιματική αλλαγή και πράσινη ανάπτυξη είναι οι δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Είναι οι δύο όψεις της προσπάθειας για μείωση της κατανάλωσης των φυσικών πόρων και διατήρησή τους στο σήμερα και το αύριο.

Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πράσινη ανάπτυξη σημαίνει παρεμβάσεις που προστατεύουν τα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα, που συμβάλλουν στην ορθολογική χρήση της ενέργειας και των φυσικών πόρων, που μειώνουν την κατανάλωση νερού, που οδηγούν σε μια οικονομία χαμηλής έντασης άνθρακα και περιορίζουν την παραγωγή αποβλήτων και ρύπων.

Σημαίνει τέλος στο δόγμα της επιδότησης και του δανείου στην κατανάλωση και όχι αντί για την πραγματική επένδυση. Σημαίνει τέλος στην ανάπτυξη που βασίστηκε στην κακώς εννοούμενη «εργολαβική λογική», πάνω στην οποία χτίστηκε και η γη μας για να ικανοποιήσει το πολύ και το ακόμη πιο πολύ χωρίς κανέναν σεβασμό στο περιβάλλον και σε όλους μας συνολικά, άναρχα χωρίς όρια και περιορισμούς. Με την ψευδαίσθηση ότι όλα είναι ανεξάντλητα. Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πράσινη ανάπτυξη αν συνδεθούν, σημαίνει δημιουργία μιας ανταγωνιστικής οικονομίας και άνοιγμα σε νέες αγορές και ευκαιρίες.

Δεν είναι επομένως δυο διακριτά ζητήματα.

Η μελέτη που παρουσιάζεται σήμερα μας προσφέρει ποιοτικά και κυρίως ποσοτικά στοιχεία.

Τα στοιχεία αυτά, είναι πολύ χρήσιμα, ακριβώς επειδή μπορούν να αξιοποιηθούν στο σύνολο σχεδόν του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού και των δράσεων που αφορούν στην ΚΑ άμεσα ή έμμεσα.

Θα είναι επιπλέον χρήσιμα στον Οδικό Χάρτη της χώρας για την Ενέργεια μέχρι το 2050, που επεξεργάζεται η Εθνική Επιτροπή Ενεργειακού Σχεδιασμού. Η ανάγκη για ένα νέο μακροχρόνιο ενεργειακό μοντέλο δεν σχετίζεται μόνο με την εξασφάλιση κάλυψης των ενεργειακών αναγκών της χώρας αλλά, με τη δραστική μείωση των εκπομπών μέχρι το 2050, που για την ΕΕ θα ξεπεράσει το 80% με έτος βάσης το 2005.

Οι βασικές αρχές του Οδικού Χάρτη της χώρας, που θα παρουσιαστεί μέχρι το καλοκαίρι είναι:

- 1.** Κάλυψη σχεδόν του 100% της παραγωγής ηλεκτρισμού από ΑΠΕ το 2050.
- 2.** Αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος των ΑΠΕ σε περίπου 40GW από 15GW το 2020, δηλαδή κατά περίπου 1000MW το έτος μέχρι το 2050.
- 3.** Μείωση των εκπομπών ΑΦΘ κατά 60% μέχρι το 2050.
- 4.** Συγκράτηση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στα σημερινά επίπεδα μέσω μέτρων εξοικονόμησης.

5. Αύξηση του μεταφορικού έργου από μέσα σταθερής τροχιάς.
6. Ενεργειακή αναβάθμιση όλου του κτιριακού αποθέματος και συνεχιζόμενη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των νέων οικοδομών.
7. Αύξηση χρήσης βιομάζας και βιοκαυσίμων.
8. Βελτίωση και επέκταση των δικτύων.
9. Αύξηση αποθηκευτήρων ενέργειας, κυρίως φραγμάτων, αλλά και ηλεκτροκινήτων αυτοκινήτων.
10. Βελτίωση της αποδοτικότητας του παραγωγικού τομέα με χρήση βέλτιστων δυνατών τεχνολογιών.

Ο Οδικός αυτός Χάρτης της χώρας, δεν έχει στηριχθεί σε νέες τεχνολογίες, αλλά σε ήδη υπάρχουσες, με παραδοχές βελτίωσης της αποδοτικότητας και μείωσης του κόστους τους. Ο ελληνικός Οδικός Χάρτης είναι επίσης συμβατός με τις προσεγγίσεις του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού Χάρτη που παρουσίασε η Επίτροπος Hedegaard τον Μάρτιο στις Βρυξέλλες και πρόσφατα και στην Ελληνική Βουλή.

Η μελέτη που παρουσιάζεται σήμερα μπορεί να γίνει πραγματικός οδηγός για τη χάραξη στοχευμένων πολιτικών και αποτελεσματικών δράσεων.

Τα συμπεράσματα της μελέτης θα είναι επίσης χρήσιμα στα έργα του ΥΠΕΚΑ που έχουν ενταχθεί στο Επιχειρησιακό μας Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» και κυρίως αυτό που αφορά στη διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου Προσαρμογής, απέναντι στην Κλιματική Αλλαγή. Το Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής, θα πρέπει να περιλαμβάνει πέραν αυτών και προτάσεις για την δημιουργία μηχανισμών για την παρακολούθηση της εξέλιξης των κλιματικών παραμέτρων για τη διασφάλιση μακροχρονίων δράσεων, θα πρέπει να εξετάσει το συντονισμό του προγραμματισμού δράσεων και άλλων συναρμόδιων υπουργείων με σημαντικότερα αυτά της Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και των Υποδομών και Μεταφορών. Η σημασία της εισαγωγής της επίδρασης της ΚΑ έχει επισημανθεί στις διαβουλεύσεις για τη διαμόρφωση της τελικής μορφής της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής για την επόμενη περίοδο μετά το 2013. Η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική σε μεγάλο βαθμό θα ενσωματώσει αυτούς τους προβληματισμούς.

Εδώ να σημειώσω, ότι μέρος των δράσεων, τόσο της προσαρμογής, όσο και της μείωσης των εκπομπών, απευθύνονται στο δασικό τομέα, όπου το ΥΠΕΚΑ έχει προγραμματίσει έργα για την παρακολούθηση δραστηριοτήτων μεταβολής του ποσού του άνθρακα που αποθηκεύεται στα δάση της χώρας. Η μεταβολή μπορεί να προέλθει από προγράμματα δασώσεων-αναδασώσεων, καθώς και διαχείρισης

και προστασίας δασών. Ο δασικός τομέας και στη χώρα μας έχει τη δυνατότητα να συνεισφέρει σημαντικά στη μείωση των εκπομπών, μέσω της αύξησης της απορρόφησης και μείωσης των πυρκαγιών και των αποδασώσεων.

Θέματα προς ανάλυση και μελέτη σε ένα Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής, έχει και ο τομέας των μεταφορών, πέραν της μεγάλης ενεργειακής του διάστασης, που περιλαμβάνει τόσο τη μείωση της χρήσης συμβατικών καυσίμων όσο και την αξιοποίηση βιοκαυσίμων που ήδη είναι υποχρεωτική.

Η μελέτη που παρουσιάζεται σήμερα δεν μπορεί να απαντήσει σε όλα τα ερωτήματα για την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της στη χώρα μας. Υπάρχουν πολλά σημεία των εκτιμήσεων που θα συνεχίσουν να αποτελούν αντικείμενο έρευνας. Βελτίωση αριθμητικών μοντέλων για την εκτίμηση τοπικών συνθηκών, συλλογή στοιχείων όλων των ειδών, κλιματικών, γεωγραφικών, γεωλογικών, ενεργειακών. Αντιμετώπιση μεθοδολογικών θεμάτων αποτίμησης επιπτώσεων ειδικά σε μεγάλο βάθος χρόνου. Εξέλιξη της ενεργειακής τεχνολογίας και πολλά άλλα. Ο κατάλογος αυτός, απλά υπογραμμίζει με έμφαση ότι εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για συνέχιση της υποστήριξης της έρευνας σε όλους τους σχετικούς τομείς, τόσο από εθνικούς όσο και από κοινοτικούς πόρους. Στον Οδικό Χάρτη της Επιτροπής αναφέρεται σαφώς η ανάγκη αύξησης επενδύσεων για εφαρμοσμένη έρευνα και τεχνολογία στους τομείς αυτούς, ύψους 50 δις, για τα επόμενα 10 χρόνια, με προτεραιότητα σε προγράμματα όπως το SET-Plan (Strategic Energy Technologies Plan) και το πρόγραμμα NER-300. Στο NER-300, έχουν υποβληθεί πάνω από 4 προτάσεις από Ελληνικές επιχειρήσεις για πρωτοπόρες επενδύσεις στην αξιοποίηση του πλούσιου ηλιακού δυναμικού της χώρας.

Όμως η ΚΑ είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα, που δεν λύνεται από ένα κράτος ούτε μόνο από τα μεγάλα κράτη. Απαιτεί συμμετοχή όλων και διακρατική συνεργασία. Τα συμπεράσματα της μελέτης, αν και αφορούν τη χώρα μας, μπορεί να ενδιαφέρουν γείτονες μας με αντίστοιχα προβλήματα και παρόμοιες κλιματικές και γεωφυσικές συνθήκες.

Άλλωστε, στην κοινή με τους γείτονες μας αντιμετώπιση του προβλήματος στόχευε και η πρωτοβουλία της κυβέρνησης τον περασμένο Οκτώβριο, να συγκαλέσει διεθνή συνάντηση στην οποία συμμετείχαν πρωθυπουργοί και υπουργοί περιβάλλοντος από 18 μεσογειακές χώρες, για να συζητηθεί η ίδρυση ενός μηχανισμού για κοινή δράση. Η σύνοδος κατέληξε σε κοινή εξαγγελία για

ανάληψη δράσης και μία πρώτη έκδοση του μηχανισμού, η Πρωτοβουλία για την Κλιματική Αλλαγή στην Μεσόγειο.

Το ΥΠΕΚΑ θα στηρίξει ουσιαστικά την προσπάθεια αυτή στα πρώτα βήματα της και στις επόμενες συναντήσεις που θα λάβουν χώρα στην Μάλτα και στην Τουρκία αργότερα φέτος, ώστε να στερεωθεί και να αποδώσει καρπούς. Μια από τις δράσεις που εξετάζονται, είναι ο συντονισμός των αντίστοιχων Εθνικών Προγραμμάτων Προσαρμογής, ώστε να αναδειχθούν τα κοινά προβλήματα και οι πιθανές συνέργειες. Για όλους τους παραπάνω λόγους περιμένουμε την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της μελέτης σας με μεγάλο ενδιαφέρον και δεσμεύομαι για μια ουσιαστική συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος και με τους μελετητές για την καλύτερη αξιοποίηση της δουλειάς τους. Σας ευχαριστώ».